

A Garadna jött, látott és pusztított

Minden halat kedvelő ember felkapta a fejét arra a – egy június vasárnapi – hírre, hogy a Garadna patak kiöntött a medréből és elárasztotta a lillafüredi pisztrángtelepet, ahol az áradat rettenetes pusztítást végzett. Hoitsy György, a telep vezetője még ma is a kármentésnél tart, ugyanis a fizikai kár még felmérhető, pótolható, de az eszmei érték alig-alig. A legfájdalmasabb veszteség az anyaállományban történt, itt pótolhatatlan a veszteség.

• **Mikor kezdett a pisztránggal foglalkozni, és miért?**

– A Gödöllői Agrártudományi Egyetem elvégzése után, 1982-ben. Öt évig csak halal, illetve egy rövid ideig kecskebeka szaporítással foglalkoztam, amelyből azután TDK-áztam is. Abban az időben vagy volt valakinek szerződése egy téesszel, állami gazdasággal, vagy nem, de akkor járt a tanulmányi osztályra nézegetni az állás ajánlatokat, hogy pl.: „Keresünk egy állattenyésztő agrármérnököt az XY sertéstelepre.” Halas pályázat nem volt kiírva és én nem szerettem volna se marha, se sertés telepen dolgozni, hiszen egy kilométerre a Dunától, Erden éltem le addigi életem és mindig jártunk halat fogni, halászni (nem horgászni). Bár nagyon szerettem volna a TEHAG-ban, vagy a HAKI-ban dolgozni, mert a kutatás nagyon vonzott, de sajnos az nem jött össze. Egy régi Halászatban olvastam Borsod megye halászatáról és mivel sokat túráztam erre és egy kicsit ismertem a megyét, egy hátizsákkal és sátorral elindultam állást keresni. 34 helyre kopogtattam be, hogy itt végeztem, ezt tudom, kellek-e? Utolsó nap jöttem a lillafüredi pisztrángtelepre, ahol az elődöm éppen nyugdíjba készült, fél év múlva. Ide kellett és a diploma kézhezvételétől számított három hét múlva már itt dolgoztam.

• **Mikor jött létre a cég és hogyan, mekkora befektetéssel, tőkével?**

– 1983-tól lettem a telep vezetője, a Borsodi Erdő és Fafeldolgozó Gazdaság alkalmazottjaként. Akkor még csak ketten a feleségemmel, Rieger Agnessel (aki Kaposváron végzett és szintén haltenyésztésből írta

a diplomáját) dolgoztunk a telepen. Két éven belül négyszeresére növeltük a termelést. De sem a termelés, sem az értékesítés után nem kaptunk egy fillért sem. Közben Borsod megye halfauna kutatásába vettem bele magam. '90-ben elfáradtam, mivel többszöri próbálkozásra sem sikerült a telepet bérbe venni, viszont Ausztriába meg hívtak, mert látták, hogy felfejlesztettük a lillafüredi pisztrángtelepet, amit a nyolcvanas évek elejére már leírt a szakma. Ennek híre ment, hogy külföldre kacsinga-

Menteni a menthetőt...

tok és mégis csak 1991-től bérbe adták a telepet. Mint mezőgazdasági őstermelők kezdtük gazdálkodni. Egy új időszakítás kezdődött innen. Majd mikor a halfeldolgozóinkat kezdtük építeni 2001-ben, Kft.-vé alakultunk.

• **Miért éppen a Garadna völgyben?**

– Trianon után Magyarország az igazi pisztrángos vizeit sajnos elveszítette, de túlász lenne azt állítani, hogy nincs arra alkalmas patak, vízfolyás. A lillafüredi telephez hasonlót az országban 6-8-at lehetne építeni, de a hidegvízű sóderbánya tavakban,

Tartalom:

Tiszafüredi hal-

és pusztai ételek fesztiválja 3

Víz Keretirányelv –

halászokkal vagy nélkülük? 4

A halmester tógazda 5

Lázás készülődés 6

Ülésezett az ACFA 7

EIFAC konferencia Mondseeben 8

ketreces tartással is lenne lehetőség pisztrángnevelésre, még ha szezonálisan is (márciustól-júniusig vagy szeptembertől-decemberig). A lillafüredi pisztrángtelepnek nagy múltja van. A lillafüredi pisztrángtelep 1932-ben épült, bár megépítését még Herman Ottó javasolta 1906-ban, de már akkor is különböző gazdasági okokra hivatkozva elvetették ezt a tervet. 1932-ben egy nagyobb halpusztulás volt a Hámori tavon és elővették Herman Ottó terveit, de ahova ő megálmodta már nem lehetett megépíteni, mert ott egy üdülő övezet alakult ki. Ekkor esett a választás a Garadnapatakra és a mellette található Margit-forrásra.

• **Gazdaságos-e a pisztrángnevelés?**

– A pisztrángtermelés gazdaságosságát nagyon sok tényező befolyásolja: a vízellátás (gravitációsan jön a víz, vagy szivattyúzni kell) annak hőmérséklete, oxigéntartalma (szellőztetni kell-e), a telep távolsága a piactól stb. Egy ilyen kis telep, mint a lillafüredi, egy családot, 3-4 alkalmazottal el tud tartani. Mi teljes vertikummal működünk. Anyaállományt tartunk, szaporítunk, keltetünk, ivadékhaltat és áruhalat nevelünk és értékesítünk. A halunkat feldolgozzuk, konyhakészre tisztítva, vagy füstölve védőgázzal csomagoljuk. Sőt a fogyasztó asztaláig is elmegyünk, mert a telepen működik egy „Erdei halsütőde”, ahol a vendég szeme előtt fogjuk ki a pisztrángot, majd tisztítjuk és két felleliszben, nyolc féle fűszerben megforgatva ropogósra sütjük. A vendégek a füstölt piszt-

A Garadna jött, látott és pusztított

(Folytatás az 1. oldalról)

rángunkat is megkóstolhatják, amit húsz éve egy saját recept szerint 12 féle fűszerből készült páclében pácoljuk egy éjszakát, majd bükkfa hasábon és fűrészponton füstölünk aranyárgára.

• Mennyi pisztrángot termelünk idehaza?

– Magyarországon a pisztrángtermelés 50-60 tonna, de az igény 200-220 tonna, amit csak külföldi termékkel tudunk kielégíteni. Viszont értékesítési gondunk nincs. Tenyésztünk sebes pisztrángot, szivárványos pisztrángot (annak három törzsét) és pataki szajblingot. Elsősorban Miskolcon és környékén értékesítjük a halunkat, de a sebes pisztrángunk az ország több patakjába is el-

tömődik meg van a baj. A Garadna-patak vízgyűjtőjén szintén nagy felhőszakadás volt. 87-120 mm csapadék hullott le négy óra alatt és a patakot tápláló kisebb ereken, az oldalági völgyekből hihetetlen mennyiségű víz és a víz által szállított hordalék zúdult a telepre. A telepen belül a vízkiemelő műtárgyakból a zsilipdeszkákat kivettük, hogy szabad útja legyen a víznek és az addig lehozott farönköket is kiszedtük. Közben telefonáltak Mályinkából, hogy ott is baj van, mert a sok hordalék az ott levő három ivadékos tónak a zsiliprácsát átszakította. Gyorsan átmertünk (20 km-re van) de már nem sok mindent tudtunk csinálni, csak a továbbra is beömlő hordalékos vizet tereltük el. Egy ott lakó nénit is, akinek a lakását a víz szintén elöntötte, men-

jut. Az elmúlt évben 2,4 tonna pisztrángot szállítottunk horgász vizekbe. Vevőink 90 százaléka törzsvásárló (magán emberek, éttermek) és 1-30 kg-jával viszik el a halunkat, konyhakészre tisztítva. Tavaly óta a Miskolci METRO áruháznak is szállítunk. Megemlíteném, hogy 2000-ben a Vidékfejlesztési Cél-előirányzatok pályázaton egy kis volumenű halfeldolgozó megépítésére nyertünk pénzt, amely Mályinkán elkészült és 2004 óta üzemel.

• Volt-e korábban valamilyen vízprobléma a telepen?

– A telepen korábban is volt vízprobléma, csak ennek pont az ellenkezője. Vízhíánnyal küszködünk 1993-ban és 2003-ban is. Szellőtetőikkel, a víz visszaforgatásával átvészeltük ezt az időszakot.

• Mi történt azon a bizonyos júniusi vasárnapon? Hogyan értesült a bajról? Milyen látvány fogadta, s mit tudott tenni a kárcsökkenés érdekében?

– Nem vasárnap, hanem pénteken, június 2-án történt. Egész nap esett az eső, déltől viszont felhőszakadás volt. Hihetetlen, de mára leesett a sokéves átlagnak megfelelő egész éves csapadék. Mi a telepen lakunk és ilyenkor a Garadna-patak táplálta tavak ki és befolyóját kétóránként kell takarítani, mert ha el-

tesítettünk. De akkor már (éjjel 12-kor) telefonált a feleségem, hogy jöjünk azonnal, mert a házat már bokáig erő víz veszi körül. A víz csak nőtt, éjjel fél három körül már térdig ért. Az áram is elment. A patakágnak nevezett halas csatornát már 30-40 cm víz borította és kivitt onnan 6,5 mázsa pisztrángot, 2,5 mázsa pontyot. Az anyaállományt próbáltuk menteni, a telepen levő sóderből készítettünk zsákokat, a kerítésnél fémlemezekkel, fóliával próbáltuk útját állni a víznek. De ez az egyébként átlagosan 20-30 cm vízzel rendelkező patak addigra másfél méteresre duzzadt. Az anyás medencéken (4 db) úgy hömpölygött a víz, mint egy folyam. Átmosva még egy áruhalas medencét is, amelynek az oldalai is beomlottak. Éjjel fél három-három között érkeztek meg a tűzoltók. Miskolcra 2, Kazincbarcikára és Tiszaújvárosból egy-egy kocsit. Majd 4 óra körül megjött a homok és homokzsák, amelynek segítségével el tudtuk terelni a vizet.

• Mekkora a kár?

– Egy hét elteltével sem tudjuk még pontosan, de eddig kb.: 7-8 millió Ft-ra becsüljük, ami a tavakban, a területben, épületben, gépekben, patakmeder burkolásban keletkezett, továbbá a nyilvántartásunk szerinti halmennyiségtől eltér. A takarmányt se

tudtuk még átrakni és megnézni mennyi ment tönkre belőle de a raklapokon levő takarmány is 50 cm-es vízben állt, biztos szétázott. Eddig egy termelő részt halásztunk le, amelynek hiányát már említettem, valamint az anyahalakat. A legnagyobb veszteség számunkra viszont a törzsalomány elvesztése. Sebes pisztráng anyáink 40, szivárványos pisztrángok 35, arany pisztrángok 30 és pataki szajbling anyák 70 százalékat vitte el a víz. Ezt pótolni nem lehet egy év alatt. Egy anyahal 3 éves korában válik ivaréretté, 4-6 évesen van a termelés csúcán. Ha most a piaci halaimból, amelyek másfél évesek, ki is válogatott anyajelölteket, csak két-három év múlva lesz ikraprodukción. A hidat, az udvar aszfaltját szétértörte a víz. 24 Kamaz követ szállítottak innen el, amit a patak lerakott ide.

• Van-e biztosítása?

– Halakra nem kötnek biztosítást. '91-ben amikor kezdtük a vállalkozást 3 biztosítót is megkerestünk. Kettő teljesen elzárkózott, egy azt mondta, hogy az épületen belül levő ivadéka hajlandó csak biztosítást kötni. A lakás biztosításunk alapján csak minimális kárt térítenek meg (pincében levő fagyasztó láda, festés).

• Miképpen tudja a kárt enyhíteni? Hogyan tovább? Mi lesz az anyahal hiánnyal?

– Nagyon sokan jöttek és segítettek, barátok, ismerősök, egyetemisták, horgászok a terület rendbe tételében, a tavak lehalaszásában, iszaptalanításában, a Geleji Agrár Kft. és az Aranypony Halászati Rt. azonnal hallal segített minket és nagyon sok kolléga hívott felajánlva segítségét, kinyilvánítva együttérzését. A horgászok próbálják a víz által elvitt anyahalakat visszafogni. Eddig a tizedét sikerült, de sajnos sok remény nincs többre, mert nagyon gyorsan híre ment a telep eláradásának, és a faluból feljövők szatyorszámra fogták a halat a Hámori-tó végénél szétterülő patakból. Amit meg nem fogtak meg, azaz a tavat népesítettük. Több újság, rádió, tévé is megkeresett, hogy most mi lesz? Hogy tudunk talpra állni? En azt mondtam: szerencsére azért sikerült valamennyi áruhalat megmentenünk és ha az emberek jönnek vesznek, vagy esznek egy halat nálunk, vagy a pisztrángról írott könyvemből vásárolnak, sikerül kilábalni a bajból. Hogyan tovább? Az embernek „gombóc van a torkán”, a sírással küszködik, mert egy éjszaka alatt 24 év munkája ment szinte tönkre. De folytatni kell! A boksolót is, ha kiütik, feláll és próbálja folytatni. Egy hátizsákkal a hátamon jöttem ide és felvirágoztattuk a telepet, a lillafüredi pisztrángtelepnek a szakmában ismét jól csengő neve van. Szerénytelenség nélkül mondhatom, hogy mára a lillafüredi pisztrángtelep és a Hoitsy név összeforrt. Nem adom fel, s természetesen a piaci halakból anyajelölteket fogok leválogatni és kezdek nevelni, de nagy valószínűséggel ikra vásárlásra fogok kényszerülni az idén télen. Végül szeretném megköszönni mindenkinek a segítségét, biztatását, akik telefonon hívtak, írtak, vagy tevőlegesen segítettek.

Hajtun György

Tiszafüredi hal- és pusztai ételek fesztiválja

Nincs szerencséje az időjárás tekintetében a Tiszafüred-Kócsújfalun rendezett Tiszafüredi hal- és pusztai ételek fesztivál szervezőinek. Pintér Erika, Tiszafüred polgármestere mégsem volt elkésredett, hogy az eddigi öt közül immár a harmadik rendezvényt átadtja az eső. S neki volt igaza, mert csaknem másfélszáz versenyző főző és vendég érezte jól magát. A nagyszínpadon peregték az események, a felnőtteknek és a gyerekeknek szóló műsorban a népdal és a cigányzene mellett (magyar)indiai hastáncosnő vonzotta elsősorban a férfiak tekintetét. Harangozó Teri előadása pedig a nap fénypontja is lehetett.

• Polgármester asszony, a rendezvény már megélte az első kis jubileumát, hiszen június 10-én az ötödik alkalommal nyitotta meg a hal és pusztai ételek fesztiválját. Úgy tűnik azonban, hogy senki sem riadt vissza a zordnak is mondható, esős időjárástól. Dr. Orosz Sándor, a Haltermelői Országos Szövetsége és Terméktanácsa igazgatója megnyitó beszédében jó érzékel e lapok szerkesztőjét tette felelőssé minden rosszért, s az időjárásért, ám Ön csak dicséretet kapott. Éppen azért, mert egy ilyen helyi rendezvénynek nagy a jelentősége. Nem csak közösségformáló erő, hanem hagyományépítő, -teremtő is. Először is arról kérdezném, hogy tavaly óta mi minden történt Tiszafüreden, a város környékén, a Tisza-tónál?

– Azt azért még el kell mondanom, hogy nem csak a füst száll, hanem a saját leheletünket is látjuk, olyan hűvös az idő. Csaknem minden évben így indult ez a nap, de délutánra már kiderült az ég, s a nagyérdemű zsűri már kellemesebb időben értékelheti a főztöket. Annyi azért változott az előző évekhez képest, hogy egyre többen vagyunk, s a nemzetközi jelleg tovább erősödött. A Vajdaságból minden évben eljön egy népes csapat, amit azután a díjak bántanak, mert minden évben sok helyezést, győzelmet visznek haza. Ami a várost és környékét illeti, örömmel mondhatom, hogy egyre több közösség alakul, szerveződik. Annak ellenére, hogy szülővárosomban negyedik éve polgármesterként dolgozom, megmaradtam civilnek. Induláskor is az voltam, s a legfontosabbnak mindenféle változásnál azt gondolom, hogy ezek a civil közösségek megerősödjenek. Ez ugyanis mindannyiunknak jó. Az ilyen jellegű közösségek támogatják az önkormányzati kezdeményezéseket, s nélkülük nem is érnének el sikereket. Változott az is, hogy évről-évre sokkal színesebb a nyarunk. Mindenki azt mondja, hogy a Tisza-tó környékén a turizmus jó ki-törési lehetőség. Ezzel persze, nem kell nagyon vitatkozni, de egy-egy idegenforgalmi szezon időjárás változásaira nagyon is oda kell figyelniünk. A tavalyi esős nyarat éppen hogy csak túléltek, senkinek nem kívánok ilyen időszakot, s várható, hogy idén sem

lesz kedvezőbb az időjárás. A klímaváltozás komolyan veszélyeztetheti az idegenforgalmat, ezért változtattunk a programokon. Elkészítettük azokat az elképzeléseket, terveket, amelyeket a következő évben már kivitelezhetünk. Ez nagyrészt a termálfejlesztéseket jelenti a városban, de minden olyan más fejlesztést is ide értek, ami az idegenforgalmi szezon meghosszabbítja. Nekünk természetesen más szolgáltatást is nyújtannunk kell, mint az idegenforgalom: jó lenne újra ipari jelleget adni Tiszafürednek.

Terepszemlén a zsűri

Tavaly és idén komoly infrastrukturális fejlesztéseket hajtottunk végre, bár messze nem annyit, amennyit szerettünk volna. Utakat újítottunk fel, csatornáztunk. Nálunk is nagy gondot okoz a belvíz, pedig mi magasabban fekvő város vagyunk, de az esőzések csupán napokra állnak el. S ami esik, az a környéken is súlyos károkat okoz. Erre fel kell készülnünk, de a kárenyhítésben számíthatunk az állami segítségre is. Fontos lenne arról is beszélni, hogy a közigazgatásban milyen eredményeket értünk el. Az új önkormányzatirodánk – amit szintén pályázati

pénzből építettünk – a kistérségből vonzza az ügyfeleket. Sikerült bérlakásokat építenünk, de itt is sokkal többre volna szükség. Örömteli az is, hogy a kereskedelmi szolgáltatóknak is megnőtt az érdeklődésük a város iránt: márciusban nyitott a Spar, és a Lidl is szolgált már. Várhatóan jövőre a Tesco is épít egy áruházat, mivel a mi vonzáskörzetünkben 40-45 ezer vásárlóval számolhatnak. S ez vonzza a többi vállalkozásokat is.

• Szinte egy szuszra mondta el az eseményeket, de azért maradt még nyitott kérdés. **Időjárás és pénz, ez az, ami jelentősen befolyásolja egy település életét. Hogyan állnak a pénzügyekkel?**

– Ha a vagyoni helyzetünkre kíváncsi, akkor azt mondhatom, hogy Tiszafüred nem élte fel a vagyonát. Több mint hétmilliárd forintot tesz ki a vagyon értéke, persze, a forgalomképesség tekintetében ennyire jól nem állunk. Az elmúlt években gyarapodott a vagyonunk a már említett beruházásokkal is, illetve aktiválni tudjuk a 2002-ben befeje-

zett beruházást is. Ez a regionális hulladéklerakó, amit június 17-én adtunk át *Persányi Miklós* környezetvédelmi miniszter jelenlétében. A beruházás 2,2 milliárd forintot emésztett fel, s 42 önkormányzat a tulajdonos. Jó néhány munkahely létesül itt is. A pénzügyekről, a munkaerő piaci helyzetéről azt mondhatom, hogy eléggé korlátozottak a lehetőségek. Bár nem a pénzszerezés az önkormányzat dolga, de a vagyon működtetése a feladatköréhez tartozik. Mi ebben nem állunk túlzottan jól, van mit javítani ezen. Viszont szeretnénk, ha minél több új munka-

hely létesülne a városban, mert 3-4-szer nagyobb itt a munkanélküliek száma, mint az országos átlag. Súlyosbítja a helyzetet az is, hogy nagy számban élnek a kistérségben megváltozott munkaképességű emberek, s két-három év kihagyás után már nagyon nehéz az embereket megmozgatni. Olyan célszervezetet hozunk létre, amely segít ezen a téren a rászorultaknak. Az önkormányzatoknak persze, végesek a lehetőségei, mert annyi feladata van, amennyit nem tud tisztességesen ellátni. Örömmel hallottam, hogy tervezik az államháztartási törvény módosítását tervezik, s újra osztják az alrendszereket. Ezt én már évek óta hangoztatom, miként azt is, hogy ésszerűen kell a feladatokat elosztani, s komoly lehetőségeket látok a kistérségek felállításában is. Bízom benne, hogy mindezt úgy tudjuk megoldani, hogy például a gyermekek érdekei nem sérülnek az oktatásban, az egészségügyben a legkisebb településeken is jó minőségű ellátást tudunk biztosítani. Ezen a téren már komoly eredmény, hogy kistérségi szinten szerveztük meg az ügyeleti ellátást. Központi orvosi ügyelet működik Tiszafüreden és Abádszalókon. Tiszafüreden 2004-ben kaptunk egy igen korszerű esetkocsit, amely a túléléshez nagyobb esélyt ad a betegeknek. Szükség esetén pedig akár helikoptert is tudunk fogadni, mert van leszállópályánk.

• **Érintette az államháztartási reformot. Készülne-e a regionális besorolásra, a megyerendszer megújítására?**

– Nem igazán hiszek a reformokban. Az átalakulásokban igen. Meg kellene figyelni, hogy milyen spontán folyamatok indulnak el, s ha jó irányba mennek, akkor ezt erősíteni kell, ha nem, akkor jó irányba kell teleni. A kistérségek ötlete nagyon jó, hiszen az egymásra utaltság sok területen megnyilvánul. A kényszerhelyzetet felismerve olyan együttműködések jöttek létre, amit jó lenne anyagilag is komolyan támogatni. Mi tehát arra készülünk, hogy kistérségekben dolgozzunk, amelynek már elkészítettük a közös fejlesztési koncepcióját, majd erre építve egy programot is. Nyilvánvalóan ennek illeszkednie kell a magasabb elképzelésekhez is. Ez szintén nem nehéz, mert több szállal kötődünk a régióhoz is. Itt van a Tisza-tó, amely idegenforgalmi térség, de teljesen önálló és más arculatú. Az érdekek sokfélék, tehát oda kell figyelni. Mi jó úton haladunk, ezért is hiszem, hogy az összefogásból jó dolgok születnek. Sajnos az is igaz, hogy mostanában az összefogási hajlandóság nem nagy, de a kényszer nagy úr. Elsősorban a finanszírozás oldaláról, amit szintén nem tartok jónak. Az anyagi kényszer nem tartalmaz tartós, cselekvési kényszerre volna szükség.

• **Őn is főzött eddig a fesztiválon: most mit?**

– Egy igazi füredi bagdulyást szeretnék főzni, marhahúsból, tarkababból, kolbásszal, füstölt hússal.

• **Jó étvágyat kívánunk.**

H. Gy.

Víz Keretirányelv – halászokkal vagy nélkülük?

Máltán rendezték meg június 30-án a Víz Keretirányelvről (Európai Parlament és a Tanács 2000/60/EK irányelve a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról) szóló konferenciát. A bevezetőben Puskás Nándor, a Hortobágyi Halgazdaság Zrt. vezérigazgatója, egyben a rendezvény házigazdája hangsúlyozta, hogy a halgazdálkodásnak meg kell felelnie a fenntartható fejlődés követelményeinek.

Puskás Nándor mindamellett leszögezte, hogy a hazai vízgazdálkodási szabályok következtében a magyar haltermelők versenyhátrányban vannak az Európai Unió más tagállamaival, különösen Csehországban honos gazdálkodókkal szemben. Magyarországon ugyanis a haltermelők kemény pénzeket fizetnek a felhasznált vízmennyiség után annak ellenére, hogy a halgazdálkodás a víz minőségét nagyban javítja, és sokszor a halastóból kiáramló víz tisztább, mint az abba befolyó.

A Víz Keretirányelv célja az unión belül található felszíni és felszín alatti vizek jó ökológiai állapotának megteremtése és megőrzése. A brüsszeli jogszabályt kihirdető egyik hazai kormányrendelet (220/2004 (VII. 21.) Kormányrendelet – a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól) szövegéből azonban az olvasható ki, hogy az állam a hazai halásztársadalmat nem tekinti partnernek a Keretirányelv által meghatározott célok megvalósításában. Figyelmen kívül hagyja a halászok és haltermelők tevékenységének az itthoni vizek állapotára gyakorolt kedvező hatását, és úgy tekint rájuk, mint egyszerű vízfogyasztókra, akik egyenesen szennyezik a vizet. Orosz Sándor, a Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsa (HALTER-MOSZ) igazgatója szerint az említett jogszabály a halastavakra szigorúbb szabályokat ír elő. A hazai vízfelület csaknem egyötöde halastóként van nyilvántartva, melyeket a kormányrendelet vízzennyezőnek tekint. Másképp fogalmazva a kormányrendelet csak a halastóból kilépő víz minőségét védi, de az abba belépő víz bármilyen lehet. Ez a többi tagállamban található rendelkezésekkel ellentétes szabályozás semmiféle módon nem szolgálja a keretirányelv által kitűzött célokat, ezért annak mihamarabbi korrigálása felettébb kívánatos.

Ugyan megszűnt a vízterhelési díj, és ez év január 1-jétől már vízkészlet járulékot sem kell fizetni, de a vízhasználójának továbbra is rendelkeznie kell vízjogi üzemel-

tetési engedéllyel, és a haltermelőnek vízhez jutás érdekében szerződést kell kötnie a vízzolgáltatóval. Az előadók között volt Holló Gyula a KvVM Vízügyi Igazgatóság Főosztályának vezetője, aki bemutatta a keretirányelvet a hazai jogrendszerbe beültető további jogszabályokkal együtt. Hangsúlyozta, hogy a környezetvédelem területén jelenleg a magyar jog csak büntető eszközökkel rendelkezik, amelyek nem szolgálják megfelelően egy, az ökológiai szempontoknak megfelelő gazdálkodás kialakulásának feltételeit. Véleménye szerint az irányelvnek megfelelő részletes operatív és feltáró monitoring rendszer kialakításához a jelenleginél jóval hatékonyabb együttműködésre van szükség az egyes hatóságok és a

A hazai vízfelület csaknem egyötöde halastóként van nyilvántartva, melyeket a kormányrendelet vízzennyezőnek tekint.

halászlakra jogosultak között. Ez már csak azért is kívánatos, mert a gazdálkodók hozzájárulása nélkül az általuk használt vizeken nem lehet a víz minőségének ellenőrzéséhez szükséges mintavételi eljárást lefolytatni. A résztvevők közül sokan hangsúlyozták, hogy a halászoknak megfelelő szerepet kell adni a kialakítandó ellenőrző rendszerben, hiszen ők azok, akik nap nap után kint vannak a vizeken, és akik azonnal észlelik az ott bekövetkező környezeti változásokat.

Természetes, hogy az unióhoz való csatlakozás következtében hazánkban is sok minden megváltozik, azonban nincs szükség arra, hogy teljes „rendszer váltás” következzen be, aminek következtében minden korábbi helyébe újat teszünk. Ma is van halgazdálkodási terv, létezik már a megfelelően kialakított tógazdálkodási gyakorlat tervezete, amelyeket a harmonizáció érdekében létrehozandó rendszerbe be lehet, sőt be kell építeni. A konferencia végén érezhető volt némi közeledés a gazdálkodók és a környezetvédők által képviselt álláspontok között, ám a végső egyetértés megvalósulásáig még kemény vitákra kell számítani.

Orosz Dániel

A halmester tógazda

Orosz Ágoston a Szovjetunióban végzett halászmérnök. „1971-76 között Asztrahánban öt magyar ember tanulta a szakmát.” – jött a magyarázat a ma is Tatán élő szakembertől. Az egyetem elvégzése után a TEHAG-ban helyezkedett el, s egy évet dolgozott a kutatás-fejlesztési osztályon, ahol a harcsa- és compószaporítás volt a témaköre. Ez idő alatt sok gazdasággal alakult ki szoros kapcsolata. A gyakornoki év után Tatára került a Tatai Állami Gazdasághoz, ahol 17 évet töltött el, s 850 hektáron vezette a haltermelést, értékesítést. Innen lépett át a vállalkozói világba 1994-ben, előbb közösen egy társsal, majd 1997-től kezdődően önállóan.

2003-ig csak a szákszendi halastavakat kezelte, ami két négyhektáros vízfelületet jelent. Emellett Tatabányán halboltot üzemeltetett. Foglalkozott – az országban az elsők között – a bojlis horgászattal, de rájött arra, hogy a Tatán 17 év alatt megszo- kott haltermelés az igazi otthona. Alig négy éve sikerült megvennie az akkor indult földvásárlási hitelből a Szolnok melletti palotási 13 és 26 hektáros halastavakat és 1 hektáros tározó tavat, valamint négy teleltetőt, egy vízellátó nagy szivattyúval és magasvezetősű csatornával. Bár folyamatosan termeltek rajta, egyre kevesebbet foglalkoztak ezekkel a tavakkal, így vízínövényekkel erősen benőtt állapotban vette át. Ki kellett kotorni, hogy megfelelő halágy álljon rendelkezésre, s jó három év alatt kultúrállapotba sikerült hozni.

„A vízdíj jelentős összeg – bár a vízkészlet járulékot eltörölték – a Jászkiséri Vízgazdálkodási Társulat szolgáltatja csatornából a vizet, köbméteréért 2 forint feletti összeget kell fizetni. Ehhez jön a szivattyúzás áramköltsége” – kezdte a számolást Orosz Ágoston. Ennek ellenére az ő vízdíja az alsó harmadában van az országos vízdíj költségének. A '90-es évekig az alföldi gazdaságok csak panaszkodtak, hogy az ország nyugati részében ingyen van a víz – és ingyen van az árvíz is, ami persze átöblíti a tavakat – ám mind a völgyzárógátas, mind a körtöltéses alföldi tavaknak is megvan a maguk előnye és hátránya. Amikor a 90-es években jöttek az aszályok, az alföldi gazdaságok elcsendesedtek, mert igaz, hogy pénzbe került, de volt vizük. Ám mit csinál egy dunántúli gazda, amikor 50 százalékos vízállása van? Kényszerből lehalászik és nincs hová tenni a halát, mert amit lehalászik, azzal túlnépesíti a másik vizet.

„Itt az Alföldön van vizem, trágyám – mert egy nagy tehenészetű telep található a telepem mellett –, a tenyészhalat pedig jórészt megtermeljük. Innen kezdve a termelés három alapfeltétele biztosított. Nagy gond viszont általánosságban a piac.” – magyarázta a gazda.

Korábban szákszenden csak étkezési halat állított elő, a szolnoki tavakon pedig főleg ivadékot, kétnyaras pontyot, és emel-

lett piaci halat is termelnek. Ponty és más növényevő – amur és fehér busa – ivadékot vásárolnak kiegészítésként. A busát kétnyaras korában értékesíti, mert egy évvel később annyit sem adnak érte, mint egy kiló kenyérért. Emellett egynyaras süllőt és csukát állít elő, amelyek viszont jól értékesíthetők.

„A magyar embernek – tudomásul kell venni – a ponty jelenti a halat. Azután keresik csak a csukát, a süllőt. Újabbban a

szott a szupermarketek kezébe, főleg vidéken. Ugyan a mozgóárusok még tartják magukat. A bojlis horgászat jól ment, de első sorban termelő embernek tartja magát.

A magyar halastavak privatizációja befejeződött, kialakultak a különböző nagyságú gazdaságok. A haltermelés zöme a háromnyaras étkezési pontyra alapozódik, amit kis nyereséggel, olcsón az 500 hektár feletti gazdaságok tudnak megtermelni. A kisebbeknek, ha meg akarnak élni, egyre jobban az egyedi igények kielégítésére kell vállalkozniuk.

„Magam is azt csinálom, hogy 20-30 horgászegyesületet látok el. Amit ők nem visznek el, azt értékesítem a kereskedőknek, nyilván alacsonyabb áron.”

A nagyok meg tudják csinálni, hogy a pontyot 350 forintnál olcsóbban adják nyereséggel, ám a 100 hektár alattiaknak az önköltségviselő képessége ezt már nem engedi meg, ott akár 100 forinttal is többbe kerül a hal előállítás. A megélhetésért fi-

Látkép a tatai tóról

compóra van komoly igény. A legnagyobb vevőimnek prémiumként adom. A névjegykártyámra is a compó képét nyomtat- tam, mivel a legszebb halszék tartom.” – mutatta a névjegyét a tógazda.

1997 óta sikerült jelentős vevőkört kialakítania, ami szerencséjére folyamatosan növekszik. Ennek a vevőkörnek a megtartásán és fejlesztésén fáradozik nap nap után, mert a mai világban a legfontosabb, hogy megfelelő piaccal rendelkezzen a vállalkozó. Eppen ezért évente termékbemutató címen partnereinek, vevőinek horgászversenyt szervez.

A tatabányai halboltot időben eladta, mert a kereskedelem egyre jobban átcsu-

gyelembe kell venni minden egyes horgászegyesület egyedi igényét, ki kér 1,5 kiló- lósa, pikkelyeset vagy tükröset esetleg folyamatos szállítással, vagy éppen verseny előtt három nappal akarnak telepíteni, s akkor azt kell kielégíteni. Aki erre nem képes, az csak a kereskedőknek tud szállítani, lényegesen olcsóbb áron.

A lehalászások után Szolnokon is, Szákszenden is a tókotráskor jelentik a leglényegesebb munkát, a megfelelő mélységű halágyak biztosítják, hogy a halat sérülésmentesen, rövid időn belül be lehessen takarítani. Természetesen kellenek jó minőségű szállítóeszközök is. Az őszi lehalászás után a termés 50-70 százalékát azonnal, a fenn-

„Sokat gondolkodtam már azon korábban is, hogy honnét ered a marha-, a sertés-, a csirkehús és a hal megítélése közötti különbség, miért nincsen a halnak akkora becsülete? A halat általában mindenki szereti, de inkább csak úgy, ha olcsón vagy éppen ingyen van. Rájöttem, hogy ennek történelmi okai vannak. A honfoglalás után a vadászat egyféle hadgyakorlat is volt békeidőben. A pórnép a honfoglalás után néhány évszázaddal már nem vadászhatott, az csak az urak joga volt. A vadorzást pedig, keményen büntették.

Amikor az állattartással már komolyabban foglalkoztak, ott megelőzte a hizlalt és a takarmány előteremtése, ami komoly feladat volt, az állatok folyamatos gondozása mellett. Ennek köszönhetően alakult ki a vörös húsok becsülete.

Ezzel szemben a XIX század közepéig az ártereken – az Alföld fele víz alatt állt – a szegény ember kenyere volt a hal, amihez a vad- és házi hússal szemben, szabadon hozzájuthatott. Ugy tűnik, ez a szemlélet még ma is él a lakosság egy részében, s ezért nem szívesen fizetnek a halért.”

(O. Á.)

maradó részt tavasszal értékesítik. Ősszel viseli el a hal legjobban a szállítással járó törődést, az áttelepitést. Tavasszal egy gyengébb fiziológiai állapotban lévő hallal találkozunk a vásárló. Júliusban-augusztusban indul a ritkító halászat azért, hogy a halak számát és tömegét a tóban lévő zooplankton állományhoz lehessen igazítani, hogy a fehérje és a – takarmányozással bevitt – keményítő egyensúlyban legyen. Ha a keményítő érték dominál a természetes fehérjével szemben, akkor lelassul a hal gyarapodása.

Takarmányozásban a kukoricát igyekezik mellőzni, mert attól csak zsírosodik a ponty. Inkább az őszi időszakban, az ivadékok telelésre való felkészítésénél alkalmazza. Jó minőségű takarmánybúzáat etet a halal és ha csökken a zooplankton állomány akkor borsóval pótolja a kieső állati fehérjét. A takarmányárak az utóbbi években alacsonyok voltak, egyre csökken az önköltségben betöltött aránya.

Már az EU csatlakozás előtt – a '90-es évektől – bejött a hekk, ami komoly csapást jelentett a magyar halnak, mert korábban mindenki balatoni keszeget evett. Később a cseh ponty megjelenése okozott gondot. „Az a baj, hogy más gazdasági feltételek mellett termeljük mi a halat. Csehországban minimális a takarmányköltség és a vízdíj, míg nálunk ezek jelentős tételt képeznek, ráadásul kétszer akkora támogatást kapnak hektáronként, mint mi.” – zárta a beszélgetést Orosz Ágoston.

vinicz

Lázás készülődés

A Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsa megbízásából a Bocskai Halászati Szövetkezet 2006. augusztus 25-26-án, Hajdúszoboszlón rendezi a XXXII. Országos Halfőző Versenyt. A kétnapos esemény a hagyományos programok mellett a helyiek körében meghirdetett ún. lakossági halfőző versennyel bővül.

A hajdúszoboszlói székhellyel működő Bocskai Halászati Szövetkezet már idejekorán kiküldte a Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsa (Haltermosz) tagjainak a nevezési felhívásokat, hogy az esemény előkészítése, a vendéglátás megszervezése, szállások lefoglalása stb. zökkenőmentes legyen. Ez az óvatosság azért is szükséges, mivel Hajdúszoboszló, mint felkapott fürdőhely, a nyári szezonban igencsak kedvelt úti cél a turisták számára, így a szállás- és vendéglátóhelyek megtelnek.

A halászság hagyományos ünnepe tehát augusztus 25-én veszi kezdetét. Erre a napra a szervezők a szakmai kör meghívásával konferenciát szerveznek marketing témakörben. A konferencia ideje alatt a vendégek és hozzátartozók fakultatív programokon is részt vehetnek. Megtekinthetik a várost a helyi kisvonattal, megnézhetik a helytörténeti múzeumot, vagy ellátogathatnak a helyi Hungarospa fürdőkomplexumba.

Az este a tervek szerint helyi művészek fellépésével színesített műsoros vacsorával zárul.

Az esemény második napján halfőző versenyeket rendeznek a szervezők a hajdúszoboszlói reptéren. A korábbi évekhez hasonlóan a sátrakkal, tűztálcákkal, bográcsállványokkal, színpaddal, vendéglátó egységekkel tarkított helyszínen mérik össze halfőzésben való jártasságukat a Haltermosz ill. Bocskai Halászati Szövetkezet által meghívott és nevezett versenyzők 3 kategóriában: dunai halászlé, tiszai-körösi halászlé és egyéb halétel.

A nap különlegessége a helyi lakosság körében meghirdetett „lakossági halfőző verseny” lesz, melyen – a nevezési felhívás alapján – az első 15 regisztrált jelentkező jogosult részt venni. A szabályok szerint bármilyen ételt készíthetnek a versenyzők,

de csak pontyból. Mivel a szervezők az elkészült ételek bírálatára helyi nagyságokat kívánnak felkérni, ezért a versenyzők főztjei a hagyományos 3 kategóriánál alkalmazott és bevált módszer szerint, a zsűri szá-

mára ismeretlen azonosítószámmal kerülnek bírálatra.

Kategóriánként a legeredményesebb versenyzők értékes ajándékokat nyerhetnek.

Az eseményre érkező látogatók megtekinthetik a versenyzők vetélkedését, megköstölhetik a halételeket, illetve elleshetik a halételek készítésének különböző fortélyait.

A látogatók szórakoztatását szolgálja továbbá egy egész napos zenés, szórakoztató program, mely a helyszínen felállított színpadon lesz, neves művészek tolmácsolásában.

Az eseményre szeretettel várunk mindenkit!

K. G.

Ülésezett az ACFA

A FEAP (Európai Akvakultúra Szövetség) legutóbbi, Koppenhágában tartott közgyűlésén pontytermelő országokat érintő témaköröket tűztek napirendre. A HALTERMOSZ munkatársainak nagy örömeire szolgált a tanácskozást követő megkövetés, mely az EU Halászati Bizottságának, Halászati és Akvakultúra Tanácsadó Testületének II. Munkacsoportjának ülésére szólt. Természetesen a korábbi tájékoztatásnak megfelelően magyar részről a halegészségügyi kérdések és a nagy kárókatona probléma merült fel, mint tárgyalandó kérdés. Az ülést június 15-én tartották Brüsszelben, a HALTERMOSZ-t Tölgy László képviselte.

Mint arról már beszámoltunk, a halegészségügyi szabályozásban a ponty tavaszi virémija betegség okozta a FEAP édesvízi bizottságában a legkomolyabb vitát. A magyar vélemény szerint a betegségnek fent kell maradnia az irányelv nem egzotikus betegségeket tartalmazó listáján. Bár a FEAP közgyűlésén ezzel a véleménnyel egyedül maradtunk, de az akkor hozott határozatot az ACFA nem küldi tovább a bizottságnak, indokolva azzal, hogy nincs esély arra, hogy most hozzányúljanak a halbetegségek listájához.

A munkacsoport ülése elé vitte a FEAP a ponty hipofízis használatával kapcsolatos határozatát is, mely az utóbbi hónapokban Hollandiában némi problémát okozott. A FEAP határozata értelmében az unió hatóságainak tudomásul kell venni a jövőben, hogy a ponty agyalapi mirigyből készített szaporításhoz használt konzervátumot engedélyezni kell az akvakultúrában. Az elsősorban a ponty anyaállományában, szinkronizált ovuláció eléréséhez használt készítmény a tógazdasági tevékenység nélkülözhetetlen eszköze, és csak a szaporításban használatos. Ezt a természetes készítményt a lehalászott, majd feldolgozandó pontyok (pontyfélék) koponyájából veszik ki. Mivel a hasznos hormon-tartalom egyedenként változó lehet a hipofízisben, elég nehéz, talán lehetetlen lenne a rendes engedélyezési eljárást lefolytatni a használatához. Hasonló hatékonysággal rendelkező, engedélyezett termék az EU piacain nem áll rendelkezésre a pontos tógazdasági technológia számára.

A használati engedély hiánya a belvízi akvakultúrában, elsősorban a közép-európai tógazdaságok munkájának hatékonyságában és eredményességében okozhat nagy károkat. A javaslat értelmében az érdekelt tagállamok (Németország, Csehország, Magyarország, Lengyelország, Hollandia stb.) nemzeti illetékes hatóságainak bevonásával munkacsoportot kell létrehozni egy közös nemzetközi állásfoglalás megalkotása érdekében. Feladata lenne a hipofízis használatának vizsgálata a haltenyész-

tésben és bizonyítása annak, hogy ez a művellet állatjóléti és élelmiszerbiztonsági szempontokat nem sért a haltenyésztésben. A FEAP javaslatát ezek után a munkacsoport elfogadta, tehát az érdekelt tagállamoknak el kell kezdeni ezt a munkát már a nyár folyamán.

A közelmúltban rendezett FEAP közgyűlésen elfogadták a nagy kárókatona európai állományával kapcsolatos fejtegetéseinket, melynek eredményeként a FEAP állásfoglalást adott ki, nagyrészt magyar javaslatok alapján. Ennek elkészítésében a Haltermosz két alelnöke, Lévai Ferenc és dr. Váradi László volt segítségünkre. Az állásfoglalásban az szerepelt, hogy a kormorán két alfajának (Phalacrocorax carbo, P. sinensis) állománya folyamatosan növekszik Európában. A jelenlegi populáció immár egymillió egyedre tehető. 1995-ben ez a szám 650 000 volt, míg 1998-ban az európai Horgász Szövetség már jelezte egy európai program beindításának szükségességét is. Mint halfogyasztó madár, egy egyed éves fogyasztása elérheti akár a 170 kg-ot is, így a teljes elfogyasztott mennyiség évente 170 ezer tonnára tehető Európában. Ekkora állomány már visszafordíthatatlan károkat okoz a környezetben, az őshonos madárfajok élőhelyén, így közvetve azok állományában, valamint a természetes vizek halfaunájában, de természetesen a mesterséges halastavakon is.

Néhány európai ország derogációt alkalmaz e madárfajjal kapcsolatban, a tógazdák engedélyt kapnak a riasztásra és az állomány ritkítására is. Az adott tagállam ilyen esetekben ezt az enge-

délyt saját nemzeti szabályozórendszerének megfelelően adja ki. A hatóságok azonban a természetes vizek halas kezelőinek nem minden esetben adnak lehetőséget, de az ilyen vízterületeket egyébként is nehéz kontroll alatt tartani. A kormoránnak nincs természe-

tes ellensége Európában, ugyanakkor állományának növekedése nem természetes folyamat, az emberi gazdálkodás is szerepet játszik benne. A természetes környezet számára, a legtöbb víztest tekintetében komoly veszélyt jelent a faj gradációja.

Az európai természetes vizek halállománya a legtöbb esetben csak telepítéssel tartható fenn. A telepítési programok beindításának oka elsősorban az ívóhelyek eltűnése, és a vizek ivadéknövelő képességének elvesztése volt. Ezt emberi beavatkozások idézték elő, elsősorban a vizek szabályozása és szennyeződése útján. Az akvakultúra képes megtermelni a természetes vizek számára az őshonos fajokból szükséges telepítő anyagot. Az ilyen programok azonban addig nem lehetnek sikeresek, amíg a kormorán állományának szabályozására vonatkozó program nem indul be európai szinten.

A FEAP véleménye szerint a jelenleg engedélyezett lokális gyérítési programok nem hatékonyak, ezért más eszközökhöz kell nyúlni az állomány elviselhető szintre való csökkentésének érdekében. Igaz, hogy egy őshonos európai fajról van szó, de állománya a továbbiakban nem fenntartható.

Fentiek alapján a FEAP egy fajspecifikus és hatékony, nemzetközi állomány-szabályozási program kifejlesztését és elindítását javasolja, mivel a jelenlegi populáció veszélyezteti a természetes vízi környezet fenntarthatóságát.

A munkacsoportban elhangzott előterjesztéshez az EU részéről a Természetvédelmi Bizottság küldött szöveget. Tájékoztatott minket arról, hogy a jelenleg hatályos Madárvédelmi Irányelv értelmében nincs lehetőség arra, hogy a nagy kárókatona állományának szabályozását európai szintre emeljük, kötelező módon az érintett tagállamokra nézve. Nem lehet olyan szabályozást hozni, mely elrendeli a fészkelő állomány zavarását, a fészkelő telepeken történő beavatkozást. Ugyanakkor az egyes tagállamoknak jogában áll a saját területükön beavatkozást engedélyezni különböző módszerekkel. Szerencsére jelenleg erre Magyarországon van lehetőség, de közöltük és nyomtatósítottuk, hogy természetes vizeinket képtelenek vagyunk így megvédeni. A Bizottság képviselője tájékoztatott minket arról, hogy tisztában vannak a probléma súlyával, de a tagállamok által alkalmazott derogáción túl jelenleg nincs mit tenni. Ugyanakkor közölte, hogy két európai projekt is foglalkozik a témával (REDCAFE, INTERCAFE) melyek rávilágítanak az ökológiai problémákon túl, a felszaporodott állomány okozta társadalmi

Nem lehet olyan szabályozást hozni, mely elrendeli a fészkelő állomány zavarását, a fészkelő telepeken történő beavatkozást.

A munkacsoport ülése elé vitte a FEAP a ponty hipofízis használatával kapcsolatos határozatát is, mely az utóbbi hónapokban Hollandiában némi problémát okozott.

és közgazdasági összefüggésekre is. Javasolta a FEAP és tagjai részére, hogy tájékozzanak ezekről a programokról és csatlakozzanak az utóbbihoz mely jelenleg is zajlik. Ezt dr. Váradi László az ACFA Munkacsoport ülését megelőző héten már javasolta, a HALTERMOSZ elkezdte az ezzel kapcsolatos munkát.

Következő napirendként az akvakultúrában az állatgyógyászati használatát szabályozó 82/2001 és 28/2004 EU Irányelvek módosítása került szóba. Régi probléma, hogy a gyártók nem érdekeltek abban, hogy az egyes halfajokra engedélyeztessék készítményeiket, mivel a felhasznált és ezáltal beszerzett mennyiség olyan kicsi, hogy a vizsgálatok elvégzésének költsége nem térülne meg. Ennek kapcsán, főleg a pisztrángos és lazacos akvakultúra igen nagy nehézségekkel néz szembe. Ezért a jogszabályok módosításán, azaz egyes gyógyszerek engedélyi kötelezettségének megszüntetésén túl, a szektornak EU segítséggel érdekeltté kell tenni a gyártókat a vizsgálatok elvégzésében. Ehhez a to-

vábbi egyeztetések elkezdése érdekében be kell vonni a felhasználókat és az EU, valamint a nemzeti szinten érdekelt döntéshozókat és hatóságokat is.

Az európai angolna állományának védelmét szolgáló jogszabály alakításával kapcsolatban tett FEAP javaslatokat nehezen értik meg az EU döntéshozatalában résztvevő hatóságok. Úgy tűnik, hogy a Nemzeti Angolnavédelmi Tervekek kapcsolatban 2007-hez képest egy év haladékat kaphatnak az érintett tagállamok, de a folyókon vándorló felnőtt egyedek továbbjutását a tenger felé ötven százalékban biztosítani kell a halászatnak. Főként német részről kétségbe vonták a döntéshozók kompetenciáját, ugyanis nehéz megérteni azt, hogy a túlszabályozott folyókon a műszaki létesítmények által okozott kár mellett miért a halászatot próbálják ennyire adminisztratív módon szabályozni.

Új szabályozást vezetnek be az EU tagállamokra kötelezően, és korlátozni, illetve tiltani kívánják a közösségben a nem őshonos, illetve helyileg nem őshonos halfajok tenyész-

tését és telepítését. A FEAP részéről kemény tiltakozást váltott ki a készülő rendelet, ugyanis a szivárványos pisztráng tenyésztése is több helyen tiltást kapna. Hozzá kell tenni, hogy bizonyos tagállamoknál ez a rendelkezés a pontyra is vonatkozna. A munkacsoport elnöke közölte a döntéshozókkal, hogy ez az intézkedés csak felesleges adminisztrációs terheket és költséget fog jelenteni a termelők számára, ugyanakkor teljesen értelmetlen, amíg a díszhalak szállítását és importját nem szabályozzák megfelelően. Felvetődött, hogy ez utóbbit képtelen is lenne ellenőrizni az EU, hiszen a díszhalak kereskedelme szétzabdalt és rendkívül sokirányú. A rendelet jelenlegi formája ellen a FEAP egyöntetűen tiltakozott, azt nem fogadta el. Javaslatunk szerint egyes halfajokra derogációt kell alkalmazni és meg kell határozni, hogy az milyen körülmények között alkalmazható. Egyik ilyen kritérium lehetne például az, hogy az adott halfaj milyen régóta található meg Európában vagy az egyes tagállamokban.

TL

EIFAC konferencia Mondseeben

Az Európai Belvízi Halászati Tanácsadó Bizottság ebben az évben június közepén tartotta elnökségi ülését a Salzburg melletti Mondseeben. A szokásoknak megfelelően az ülést június 14-17-e között tudományos tanácskozás előzte meg. A HALTERMOSZ részéről a tanácskozáson dr. Csoma Antal elnökségi tag és Tölg László vettek részt.

Az EIFAC tevékenysége csaknem ötven évre vezethető vissza, kétevente rendeznek ilyen jellegű fórumot. A mostani, a 24. szimpózium fő témái: a vízenergia hasznosítása, a vízszintszabályozás és a vízkivétel hatása a halállományra és halászatra. A tanácskozás négy szekcióban folyt, a fő vezérfonál a természetes vizeket érintő Európai Unió Víz Keretirányelve volt, melynek értelmében a folyókat, tavakat, tározókat vízminőség szempontjából elfogadható, jó

állapotba kell hozni Európában tizenöt éven belül. Ez együtt jár a szabályozott folyók rehabilitációjával és természetesen a halállomány rendbetételével is.

A szabályozott folyókon olyan vízkormányozást kell megvalósítani, mely elősegíti az őshonos fajok természetes fennmaradását. Ebben az esetben határozott és célzott együttműködésre van szükség a gátak, vízierőművek üzemeltetőivel. A módszereket az ökológusoknak kell kidolgozni és

célzottan az egyes víztestekre vonatkozóan ajánlásokat kell adni a vízkormányzás jobbatételére.

A nemzetközi együttműködéseket is erősíteni kell, hiszen egy folyó rehabilitációja csak annak vízgyűjtőjével együtt képzelhető el. Jó példa erre a Duna folyó és vízgyűjtője, melyre nézve megismerhettük a cseh és osztrák kutatási eredményeket. Ausztriában törekvések vannak a dunai galóca állományának rehabilitációjára, ehhez azonban a folyó alsóbb szakaszainak halállományát is kezelni kell. Érdekes előadások hangzottak el az akvakultúra és a természetes vizek halászatának, halgazdálkodásának kapcsolatáról. Ennek kapcsán kiemelték a gazdaságilag nem értékes halfajok szaporításának és telepítésének szükségességét a biodiverzitás növelése érdekében.

Érdekes volt az a technikai kirándulás, melyet utolsó napra szerveztek a rendezők, így meglátogathattuk a nagy múltra visszatekintő, a Mondsee partján elhelyezkedő halkeltető és ivadékevelő állomást. Az általában finanszírozott intézmény elsősorban a tavat és a közelben lévő vizeket látja el telepítőanyaggal, de a Duna vízgyűjtője felé is adnak ki tenyészanyagot. Olyan említésre méltó fajokkal is foglalkoznak mint a dunai galóca, a menyhal, de láttunk fűrészesle ivadékokat is a nevelőedényekben.

Bár EU támogatást az intézmény az állami tulajdonlás miatt nem kap, állami támogatásban részesül, mely gyakorlatilag csak a munkabér finanszírozására elég. Éves árbevétele mintegy 100 ezer euró, mely a tenyészanyag értékesítéséből és a technológia átadásából, szaktanácsadásból származik.

TL

A halkeltető